

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

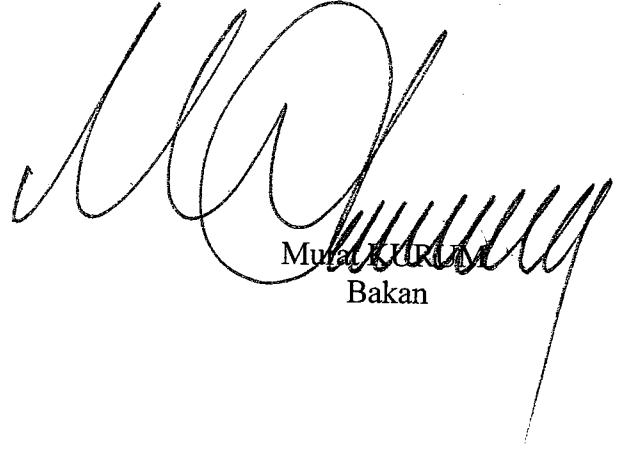
Sayı :30824082-610-13146504
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

28 TEMİZ 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat ULUSOY
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN GÜLCAN KIŞ'IN
TBMM 7/28431 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Avrupa Birliği (AB) 2024 yılı verilerine göre, Türkiye 27 AB üye ülkesinin toplamda en fazla atık gönderdiği ülke olma konumunu sürdürmektedir. Bu yıl AB-27 ülkelerinden Türkiye'ye sevk edilen atık miktarı 12,3 milyon tona ulaşmış, bir önceki yılın da üzerine çıkmıştır. Bu atıkların önemli bir kısmını hurda metal (10,7 milyon ton), plastik atıklar (425 bin ton), kağıt, karton, tekstil, cam, organik malzeme ve işlenemeyen karma atıklar oluşturmaktadır.

Türkiye'de geri dönüşüm kapasitesinin yetersizliğine, ithal atıkların kontrolsüz depolandığına, hatta bazı atıkların çöp olarak yakıldığına ve çevreye bırakıldığına ilişkin ciddi iddialar gündeme gelmektedir.

Avrupa Birliği, Nisan 2024'te yayımladığı "Atık Sevkiyatı Tüzüğü" ile bu alana ciddi sınırlamalar getirmiştir. 2026'dan itibaren plastik atık, 2027'den itibaren de diğer atık türlerinin, atık ithal eden ülkelerin geri dönüşüm kapasitesi ve çevresel performansı dikkate alınarak ihracatına sınırlamalar getirilecektir. Türkiye'nin bu kriterlere ne ölçüde uyduğu ise kamuoyunda belirsizdir.

Bu bağlamda;

1-2024 yılında Türkiye'nin AB-27 ülkelerinden ithal ettiği toplam atık miktarı ve bu atıkların tür bazında dağılımı nedir?

2-Türkiye'nin AB dışı ülkelere ithal ettiği atık miktarı ne kadardır? Bu ithalatın çevresel denetimi nasıl sağlanmaktadır?

3-Türkiye'de mevcut geri dönüşüm kapasitesi bu atıkları işleyebilecek düzeyde midir? Bakanlığınızın bu konuda hazırladığı güncel bir kapasite raporu var mıdır?

4-İthal edilen atıkların ne kadarı geri dönüştürülmekte, ne kadarı yakılmakta veya bertaraf edilmektedir? Bu süreçlerden kaynaklanan emisyon ve sağlık riskleri ölçülmekte midir?

5-Atık ithalatının, Türkiye'deki yerli atık toplama ve geri dönüşüm sistemini olumsuz etkilediği yönündeki iddialara karşı Bakanlığınızın yaklaşımı nedir?

6-Geri dönüşüm adı altında gelen ancak fiilen yakılan veya doğaya bırakılan atıklar konusunda son 5 yılda yapılan denetimlerin sonuçları nelerdir? Kaç tesise ceza uygulanmıştır?

7-AB'nin Atık Sevkiyatı Tüzüğü çerçevesinde 2026 ve 2027'de yürürlüğe girecek düzenlemelere Türkiye'nin uyumu için nasıl bir hazırlık yapılmaktadır?

CEVAP

1,2-Çevre mevzuatı kapsamında ithalata tabi olan atıkların, Türkiye sınırlarına girmeden önce ilgili gümrük noktalarındaki kontrol ve incelemeler ile ülke sınırları içerisine girdikten sonraki taşıma ve geri kazanım faaliyetlerine ilişkin denetim ve incelemeler Bakanlığımız ve İl

Müdürlüklerimiz tarafından yapılmaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan mer'î mevzuat hükümleri uyarınca, gerek geri kazanım yapılması amacıyla verilen ithalat izni kapsamında ülkeye girişine izin verilen atıkların gerekse de ülke içindeki diğer atıkların toplanması, taşınması ve geri kazanımı ile prosesin kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkan bakiye atıkların işlenmesine kadar olan tüm atık yönetimine ilişkin süreçte; söz konusu atık işleme tesisleri, atıkların Türkiye gümrük bölgesine gireceği ihtisas (sınır) gümrük kontrol noktalarında incelemeler başta olmak üzere Bakanlığımız ve 81 İl Müdürlüğümüzde görevli denetim elemanları tarafından ani, şikâyet veya planlı denetim programları kapsamında sürekli denetlenmekte ve izlenmektedir. Ayrıca liman gümrük sahasından giren plastik atıklar, Bakanlığımız Atık Yönetim Uygulaması (ATYÖN) / Mobil Araç Takip Sistemi (MoTAT) sistemi ile tesise kadar takip edilmektedir.

Yapılan kontrol ve incelemeler neticesinde; ithalatı uygun bulunmayan atıklara onay verilmemekte olup kota aşımı yaptığı, mevzuata aykırı bir şekilde geri kazanım faaliyeti gerçekleştirdiği veya uygunsuz olarak atık döktüğü tespit edilen tüm gerçek veya tüzel kişiliği haiz tesislere ve şahıslara Çevre Kanununun ilgili maddeleri gereğince idari yaptırımlar uygulanmakta, Geçici Faaliyet Belgesi / Çevre İzin ve Lisans Belgesi ve bu belgeye esas olarak ithalat yapmasına izin verilen Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi iptali yapılarak faaliyetten men kararı verilmekte ve ithalata uygun olmadığı tespit edilen atıklara ilişkin "Mahrece İade Kararı" alınarak ilgili ülkeye geri gönderilmesi sağlanmaktadır.

Bununla beraber, çevreyi kirlettiği tespit edilen işletmeler / kişiler hakkında Türk Ceza Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulmaktadır. Ayrıca 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 3 üncü maddesinin (g) bendinde yer alan 'Kirleten Öder' prensibi çerçevesinde, kirliliğe sebebiyet verenler tarafından atıkların kaldırılarak Bakanlığımızca lisanslandırılmış tesislerde mevzuata uygun olarak işlenmesi ve atık dökülen bölgenin temizlettirilerek doğal haline getirilmesi sağlanmaktadır.

3,4,5-Atık ithalatı geri dönüşüm amaçlı yapılmakta olup, yakma ve bertaraf amaçlı atık ithalatı yasaktır. Ayrıca geri dönüşüm tesislerinin proses verimleri bakiye atık yönetim planları ve gerçekleşme raporları ile takip edilmekte olup, geri dönüşüm prosesinden çıkan bakiye atıklar geri kazanım amaçlı başka bir geri dönüşüm tesisine veya bertaraf için lisanslı tesislere gönderilmektedir.

Atık ithalatının yurtiçi toplama faaliyetlerini olumsuz yönde etkilememesi amacıyla 2020 yılı itibarıyla atık ithalatında kota uygulamasına geçilmiştir. Atık geri kazanım tesislerinin kapasiteleri üzerinden verilen ithalat izin kotası kapsamında, tesislerin üretim kapasitelerinin en fazla %50'si kadar atık ithalatı yapmalarına izin verilmektedir. Bu uygulama ile atık ithalatı yapan geri kazanım tesislerinin işleyemeyeceği atıkları getirerek stok sahalarından sokaklara taşmasının önlenmesi ve iç piyasada toplanan atıkların da geri kazanım tesisleri tarafından kullanılması ve iç piyasadaki arz-talep dengesinin sağlanması amaçlanmıştır.

6-01.01.2021 tarihinden günümüze dek Türkiye genelinde 'Atık Bertaraf ve Geri Dönüşüm Tesisleri'ne yönelik 31.976 denetim yapılmış, 2.129 adet idari yaptırımda 1.152.123.856,86 TL para cezası uygulanmış ve 256 tesiste durdurma işlemi yapılmıştır.

7-Atık sevkiyatlarına ilişkin süreçler kapsamında Basel Sözleşmesi odak noktası olarak Bakanlığımızın Ticaret Bakanlığı nezdinde yürütülen ihtisas çalışma grupları dahilinde hazırlık çalışmaları devam etmektedir.